GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 5 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sonatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 23. **Brasiovu 8 Aprile 27 Martiu** **1875.**

Sibiiu in 2 Aprilie 1875.

Parastasu votivu!

Astadi cu mare solenitate si multa pietate, se serbá in beseric'a parochiale gr. cat. desici parastasulu pentru eterna'a amentire si repausulu, unoia dintre cei mai mari, mai illustri si mai devotati barbati ai natiunei nóstre, pentru pii'a amintire a Excelentiei Sale

Ladislau Basiliu Baronu de Poppu.

Dupa celebrarea serviticului divinu de 3 preoti, pontificandu Rev. Sa protop. I. V. Rusu, s'a tienutu unu cuventu funebrale petrundietoriu la animi, in onórea inaltului defunctu, rostitu de numitulu protop. pontificante. Acelu cuventu pentru insemnatatea momenteloru, ce contiene vi-lu alaturu spre alu publicá *).

Dupa acesa a urmatu serbarea parastasului indatinatu si santirea colivei. Cele de lipsa pentru pregatirea parastasului, s'au procuratu prin generositatea Il. Sale d-lui com. gub. P. Dunc'a.

La celebrarea acestei solenitati prea triste, a carei serbare inadinsu se defipse chiaru pre diu'a de 2 Aprile a. c., luá parte unu publicu numerosu din locu si din prot. Sibiiului, fienduca pre acést'a di fura conchiamati atatu preutimea, catu si invetiatorii si representantii poporului la sinodulu protop. si resp. apoi la conferintiele invetiatoresci. Si acestia asistara cu totii la acést'a solenitate, pre lenga unu numeru considerabilu din inteligenti'a de aici, de ambe confessiunile, intre cari vediuramu pre barbatii nostri nationali: Bolog'a, br. Ursu, Macellariu, Branu de Lemeny, Hannia, Siezarlu, Bardosi, Rosca etc.

Dè Ceriulu! ca amentirea acestui raru barbatu romanu, pre care noi atatu de multu l'am stimatu si iubitu, se se pereneze in sinulu natiunei, ér' spiritulu lui celu nobilu si sublimu, se fia geniu aparetoriu alu poporului nostru. Deci fia-i tierén'a usióra!!!

S.

Imperatulu Francisciu Iosifu I in Triestu.

Mai. Sa imperatoriulu si regele Austro-Ungariei Francisciu Iosifu I, in calatoria la Dalmati'a porni in 1 Aprile cu archiducii Carolu Ludovicu si Ludovicu Victoru si Suita si ajungundu la Triestu in 2 Aprile a. c. fù primitu la gara de una multime forte numeróa de poporu si salutatu de catra civi in frunte cu Podesta, burgmaistrulu cetatii, in expressiunile cele mai leali. In residentia fura primite auctoritatile salutatórie, cu care occasiune Mai. Sa apromisse reuniunei lucratoriloru, ca va sprijini nisuintiele pornite pentru imbunarea starii lucratoriloru si ca recunósce utilitatea reuniriloru loru spre acestu scopu facute; ér' catra consiliulu cetatii se adressá monitandulu, cá se sprijinésca in unanimitate regimulu.

(In 4 la 10 óre ajunse la Górz asemene intempinatu.

In Veneti'a municipalitatea emisse una proclamatiune, prin care provóca poporimea a-si face manifestatiunile sale la primire pentru consolidarea alliantiei ambeloru suverani si pentru infratirea ambeloru popóre.

*) In nr. viitoriu se va reproduce. Red.

Regele Italiei Victore Emanuele cu principele de coróna Humbert cu soci'a si ducele de Genua sosira in Veneti'a spre a primi pe inaltulu ospe, care vine incungiuratu de barbati diplomatici si politici. Se scrie, ca acesta visita va consolidá alliantí'a intre cei 3 suverani, ca-ce Prusianulu inca va face visita in Itali'a in scurtu, si déca va fi primitu in Rom'a, cum venéza Bismark, celu ce totu studiasa viitoriulu, atunci spereza ca se va descurcá si cu Papa, care prin encyclicele sale infalibile ei sculá in capu pe toti episcopii si prelatii rom. cath. din Germani'a, cari facu adunare la Fulda in Germani'a in contra legiloru prusiene politice beserinesci spre a pasi cu poporulu in unire la aperarea in contra persecutiunii.

Imperatulu Russiei inca va veni la Ems la bai de véra si ceea ce voru arangiá acesti suverani, va servi de cinosura facia cu liberalismulu si republicanismulu ce-si redica capulu, si facia cu mahomedanismulu turcescu, contra caruia Russi'a se si pregatesce a-si occupá partea de ereditate pretensa. — Tóte paturele societatiiloru planuescu asecurarea unui viitoriu mai bunu prin cointielegeri si cu abnegare dupa devis'a tempului: „Viribus unitis," atatu catra orientu catu si catra occidentu. —)

Descoperirea monumentului Maximilianu, care cu faci'a catra mare i representá Figur'a stante, inca se serbá in Triestu cu pompa si cu multi spectatori si din armata. Presied. Comitetului monumentale tienu una cuventare despre meritele repausatului, multiamindu imperatului pentru presentia si dórindu, cá acestu monumentu se servésca cá dovada de aderintia a poporului catra cas'a austriaca, rogá pe Mai. Sé primésca moneta memoriale tiparita spre scopulu acesta. Mai. Sa multiami pentru pietatea si onórea ce se presiá fratelui seu, f. imperatu Mexicanu. Vivate si desvoltari in aeru de diverse flamure si semne pe uscatu si pe corabii. Mai. Sa cu archiducii salutara monumentulu, trupele presentara, imnulu se intonă si tunetulu tunuriloru din castellu puse finitulu festivitatii de pietate. Mai. Sa se reintórse in palatulu locotenintiei cu suit'a, cu lacrime in ochi, dupa perderea pretempuria a fratelui inaltiatu. —

Brasiovu, 6 Aprile st. n. 1875.

Unu memento Romane!

La incordarile fratiloru nostri clusiani, demne de imitatu in tóte oraniele si din tóte respoteriile, incordarile resolute de a reuní inca si poterile industriali romane la progressu in cunoscientiele reali, industriari si comerciali, dupa cum vediuramu din „Statutele Reuniunei sodaliloru romani din Clusiu," publicate in nr. 21, nu ne potemu conteni a nu mai improspetá „Unu memento Romane," ca fora a imbraciosiá industri'a si comerciulu, cu unu „facu simile" de unirea poteriloru prin tóte orasiele, ma si prin sate, nu e cu potintia, cá natiunea romana se devina secura de neexploatarea poteriloru si atatu materiali catu si spirituali prin straini, cari ambla cu clorpaculu a prinde si a assimilá totu in giurule, slabindu-ne corpulu nationale, mai cu deosebire prin orasie.

Progressulu si civilisatiunea popóreloru, trebue se recunóscemu, ca n'ar' fi potutu ajunge la gradulu, pe care se afla in secululu nostru, déca n'ar' fi fostu dadacite si ajutate in aventulu loru de adi de unirea poteriloru, de associari si reuniuni, cari suntu si factorii cei mai productivi si mai potinti la indeprinderi catu de colosali. Mica a fostu si Rom'a la inceputulu ei, dér' in conlucrari intr'unite si avea ea sperantiele marirei sale si le a ajunsu: asia in inceputuri catu de mici de opere de associari si unire spre ramu de cultura si inaintare nationale, se ne locamu cele mai frumóse si mai salvatórie sperantie si nu ne vomu insiela. Multu avemu si pana acum a multiami spiritului de associari, care lu nutri si sexulu nostru frumosu cá exemplu premergatoriu inca dela 1849 spre binele comunu generale si numai acesta e, care nu ne va insiela sperantiele. Faca asemene in tóte orasiele, toti romanii industriari, séu iubitori de industria romana din orasie, si fia securi, ca prin ajutoriulu reuniuniloru vomu deveni si la starea midiulocia in statu, la starea industriale, comerciale si economica materiale, care astadi da atatu tonu in statele europene la intreprinderile cele mai gigantice prin associari. Fora de acesa agricultorii tierani cu 4—6 copii nu se afla in stare bucatatindusi mosiele a-si castigá traiulu vietii. Ce e mai prudentu déra, decatu, cá fia-care tata de familia agricultoru cu mai multi fii se-si caute refugiulu fericiriloru loru la ramulu industriei prin orasie, dandusi pruncii la scóla si pregatindui pentru mosi'a cea ce totu cresce, cu cresterea activitatii si a perfectiunii industriei, ce sio alege dupa aplecari si preparari tempurie. Asia fia securi si de imbunarea sortii loru, pe candu si natiunea de alta parte va prosperá in mesura progressiva cu immultirea si prosperarea loru si a reuniuniloru intre fii sei. Astadi cá neci odata suntu chiamati toti a ne „uni in cugete si simtiri" la tóte, cá si la salvarea vietii politice nationali, si a prosperarii natiunei prin sine insasi.

— Partii'a liberale m. a si inceputu a trage fólóse mari din unirea poteriloru; ca imblandiesce pe leu cu tigru si in parlamentu, unde dela 1 si 2 Aprile incóce se primira o multime de proiecte de legi fora multe desbateri. Dupa primirea legii pentru pensionarea invetiatoriloru poporali maghiari, se primescu mereu tóte cele urgente, chiaru si proiectulu de modificarea si urcarea contributiunii nu casiuna multa desbatere; si dep. sasi Kap si Bauner, carii vorbira in contra urcarii darii, devenisera isolati. Pentru reducerea tribunaleloru de justitia inca se facù proiectu in minist. de justitia.

Diurnalele maghiare incepura a esí cu programele viitoriului, ce vrea partii'a liberale a crea pentru Ungari'a. Asia dice „Nemzeti Hirlap": Politic'a nóstra nationale e **neinduplecabile**, plina de fortia si potere, care trebue se impreune postulatele progressului liberale cu interessele consolidarii statului maghiaru. Pana acum amu mai lavíratu, acum inse interessele nationali voru fi stéu'a conducatória in politica si legislatiune. Vomu face, cá limb'a nóstra se iè locu atatu in politica catu si in viati'a sociale si se-si sparga gaura si in sinulu armatei comune. Totu fiiulu patriei trebue se fia convinsu, ca Ungari'a numai asia póte remané libera, unita, déca va remané si numai maghiara s. a. despre cari nu se mai póte indoí neme, decatu orbii si vendiatorii vietii nationali. Alte asemene. Ér' „Kelet" provóca pe romani, cá se parasésca passivitatea, ce i impedéca la resarea planeloru liberalistice, se intre in activitate, ca metrop. Mironu Romanu, se inscrise in 20 Martie in si-

nulu part. liberale si déca conducatorii romaniloru nu i urmézu, voru vedé ei.

— „Kemérdek“ scrie din Sibiiu, ca metr. M. Romanu va chiamá o conferintia politica la Sibiiu din toti cei mai alesi, si diariulu speréza, ca i va succede archierenului a viri intre romanii ardeleni politic'a maghiara (cea de susu) parasindu existenti'a s'a nationale, si ca acesta va fi lucru bagatelu, ca-ce toti archereï, romani suntu aderitori politicei maghiare. Facia cu astfeliu de cutediari antinationalitari, cine póte fi atatu de orbitu, cá se nu védia extrem'a necessitate de cointielegere si unire in cugete si simtiri, pentru a ne assecurá viti'a nationale sub orce impregiurari? —

„Romanii din Transilvani'a.“ *)

(Dupa brosiura.)

Astfeliu acésta situatiune reciproca ne aviséza pre ambii intr'acolo, cá se ne ferimu de acele tendintie si nisuintie, ce producu neincredere si instrainare, adeca se ne ferimu de a tinde la sporirea neamului unuia prin contopirea séu desnationalisarea celuialtu. Noi romanii trebue se ne bucuramu din anima, candu vedemu ca voi vé iubiti natiunea cu infocare si ardóre, si asiá nice voi ungurii n'aveti causa binecuventata de a nu ve bucurá, candu vedeti ca noi, pre langa iubirea catra patri'a comuna, aderamu si ne alipimu totu-odata cu caldura si catra natiunea nostra; ba inca déca ati observá, ca nu suntemu destulu de romani, séu ca parerile nóstre inclina póte catra cosmopolitismu: atunci chiaru voi ati trebuí se ne indemnati la o mai ferbinte iubire catra natiunea nóstra, séu se ne faceti atenti, ca cosmopolitismulu este mórtea natiuniloru celoru mici. N'ar' trebuí se ne batemu in capete si se nisuimu intr'acolo, cá maghiarulu si ungurulu cum se se póta mai tare slabí unulu pre altulu, ci din contra ar' trebuí se cautamu intr'acolo, cá in totu modulu si prin tóte mediulócele se ne sprijinimu si ajutamu unulu pre altulu; deórace candu ori si care dintre aceste doue natiuni tinde a slabí pre cealalta, prin acést'a ea insasi -si infige rana in corpu si se slabesce, òra déca din contra tinde a o intarí, atunci se interesce chiaru pre sene Cu catu suntu mai tari duoi frati buni, cu atatu mai bine si mai cu efectu se potu sprigini si ajutá unulu pre altulu in casuri de nevoi eventuali.

Voi maghiarii aveti de mai multi ani incóce órasi potere in mana. A vóstra este detorinti'a se faceti primulu pasu catra noi. Ati avutu si aveti sute de mediulóce si cali spre a face acést'a; atatu pre calea legislatiunii, séu (intru catu pre acésta cale, din ore-cari respecte si considerationi, n'ar fi cu potintia) si pre calea administratiunii ati potutu si potesi se dati prin fapte mai multe si mai palpabile semne despre cugetulu vostru de infratire si despre bunavointi'a vóstra facia de romani. Inse in locu cá in urm'a tempiloru de trista memoria se vedemu, ca aceste doue natiuni se apropia totu mai tare un'a de alta, si prin o buna intielegere si amicitia sciu se puna pentru viitoriu o base solida la aperarea interesseloru communi, vedemu cu dorere, ca opiniunea publica maghiara este asiá de reu sedusa cu privire la noi, incatu in fia-care romanu vede pre unu inimicu neimpacatu alu statului maghiaru si preste totu alu neamului ungurescu. Spre a demonstrá acésta dorerósa impregiurare, unde gasimu dovedi mai eclatante si mai strigatórie la ceriu, decatu in discursurile pronunciate in camer'a deputatiloru si a boeriloru cu ocasiunea desbateriloru asupra legii electorali, precum si in insasi legea ce s'a nascutu sub pressiunea aceloru discursuri? (!!!)

In urm'a acestoru fapte cum asiu poté se semtiu, ca multiumirea mea se potentiéza? Orce indemnu, ori-ce miscare menita de a promóve si intretiené inimicitiele funeste intre natiunea romana si cea maghiara, póte se faca bucuria numai aceluia, care doresce ruin'a acestoru doue popóre. Dupa tóte aceste, cum se nu me fi incercatu si éu, cá dupa potintia se contribuiu si eu la impraciarea ideeloru sinistre despre natiunea romana, ce ungurii le cultiva (!!!) cu atata pertinacitate; cum se nu me fi incercatu si eu, cá prin aceste modeste ronduri se aretu, ca intru adeveru catu de naturale suntu causele nemultiumirii Romaniloru?

Chiaru si déca n'asiu fi crescutu in scoli maghiare si n'asiu fi fericitu a me bucurá de amiciti'a multoru barbati buni din sinulu acelei natiuni si chiaru si déca asiu fi cuprinsu de ori-ce antipathia personale facia de natiunea maghiara, totusi nici atunci n'asiu intrelasá nice o ocasiune, cá se nu miscu tóte petrile spre a apropiá aceste doue natiuni un'a de alta; pentru ca nu simpathi'a séu antipathi'a, ci interessulu comunu este legatur'a cea mai tare, ce póte se impreune doue popóre la amicitia eterna. Apoi unde in lume esistu interesse comune mai batatórie la ochi, cá aici intre noi, cari ambii suntemu espusi la acelesasi inundatiuni si suntemu avisati a ne aperá in unire contra periculului comunu!!

Si nice nu-mi vine a crede, cá séu esagerat'a mandria nationala, séu, ceea ce mai pucinu -mi place a presupune, ur'a de rasa contra nóstra se ve póta orbí pre voi asiá de tare, — pre voi, cari singuri diceti, ca ve aflati in acésta lume larga, cá o insula in mare, fora nici o natiune consangéna, — incatu se nu vedeti insemnetatea interesseloru comune, ce le aveti cu noi, si se nu fiti convinsi despre necessitatea ce resulta de aici, de a tiené laolalta si de a ne sprigini reciproc; si totu asiá de neadmissibila mi se pare si cealalta impregiurare, cá voi se desconsiderati asiá de tare pre o natiune, care aici in departare de consangenii sei, intr'o patria, ce a cadiutu in calea emigratiunii popóreloru, a fostu si atunci, si dupa aceea espusa la cele mai mari pericle si tentatiuni, si cu tóte aceste in cursu de 18 secli a sciutu se-si apere esistinti'a sa nationale chiaru si atunci, candu o multime de alte natiuni, cari din tempu in tempu locuiea aici cá cuceritori, au disparutu de pre faci'a pamentului, incatu numai istori'a le conserva numele, pre o natiune care a datu dovedi despre o vitalitate asiá de tenace, si care in cursu de vr'o catíra dieci de ani a fostu in stare a aretá cele mai frumóse resultate pre calea progressului; da, nu-mi vine a crede, cá voi se desconsiderati acésta natiune si se nu sciti precumpani dupa valórea loru avantagiele ce ar' resultá dintr'o impacatiune fratiésca cu romanii din patria, care impacatiune de buna séma ar' produce cele mai amicali relatiuni si cu romanii, ce locuiescu afara de acésta patria.

(Finea va urmá.)

Universitate germana in Bucovin'a.

Precum maghiarii in Ungari'a si Transilvani'a spre a maghiarisa: asia si germanii Austriei nu crutia nemica spre a germanisa Bucovin'a romaniloru rupta odiniora dela Moldov'a. — Spre acestu scopu se decise infiintiarea unei universitati germane in Cernautu, capitalea Bucovinei.

In **13** Martiu in sied. senatului imperiale in Vien'a se desbatù proiectulu respectivu. Indesiertu pledara bravulu romanu Hurmuzachi ma si Suesz si Menger, ca suprematistii suntu neexorabili. Dér' si rom. nerom. Tomaszczuk pledà pentru Universitate germana; ér' doi ruteni pentru catedra si de limb'a rutena, ca-su multi teneri respectivi, care o doresc sci.

Deputatulu Hurmuzachi pledéza asia:

„E firescu lucru, ca, déca infiintiarea unei scoli inalte se considera pretotindenea de unu bunu mare, cu atatu mai multu se apretiuesce o atare scóla intr'o tiéra, care in respectulu culturei a remasu inderetrulu tieriloru sorori mai fericite din Austri'a.

„Déra si la universitatea ce are se se infiintieza are valóre totu ce se dice despre cele mai fruptifere, mai folositórie si mai frumóse idei si despre institutiunile cele mai apromitetórie. Efectulu deplin si succesulu intregu alu loru depinde dela modulu, cum se inactivéza si cum se esecuta aceste idei. Si in privinti'a acést'a credu eu, ca proiectulu are lacune insemnate, si este de doritu si de lipsa, cá acele se se impla astfeliu, catu universitatea in tóte directiunile se corespunda totoruru trebuintieloru si dorintieloru acelei parti din monarchia, in care se cladesce ea, si ca prin acést'a se garantéza si successulu si efectulu ei in modu stralucitu si indestulitoriu.

„Vreu se trecu preste durerós'a impressiune ce a facutu proiectulu in form'a sea prima, asiu retacé inse unu faptu cunoscutu de toti, neimpartasindu-ve, ca multa superare si dorerósa impressiune a facutu in tiér'a mea impregiurarea, ca in proiectulu gurvernului despre universitatea din Cernautiu nu s'a consideratu de locu o natiune mare intréga, natiunea romana, acea poporatiune primitiva, care impreuna cu romanii din Transilvani'a si Ungari'a numera preste 3 milliéne.

„Trebuie se spunu adeverulu si se recunoscu cu multiamita asigurarea ce mi s'a facutu, ca intentiunea d-lui ministru de resortu nu pote fi se vateme óre-si cum-va si se nesocotésca pre natiunea nóstra, ca implinirea dorintieloru possibile in acestu respectu este reservata, ceea ce s'a si doreditu prin afabil'a prevenire ce au intempinatu propunerile, dorere! nesuficiente, cari s'au facutu in comissiune pentru a suplení in parte proiectulu guvernului. Déra cu cele doue catedre ordinarie pentru filologi'a limbeloru romanice, precum si pentru limb'a si literatur'a romana, pre cari le-a adausu laudat'a comissiune bugetaria, nu este satisfacuta trebuinti'a.

„Voiescu se ve facu atenti d-loru mei, ca e cu totulu impossibilu se prospereze universitatea, se corespunda chiamarei ce i s'a datu, de a latí cultur'a in tiér'a dela frunt'arele resaritene, déca tocm'a prin negligerea séu ignorarea limbei unui poporu numerosu, la care amu onóre a apartiené si eu, a unui poporu, care numai in monarchia numera 3 milliéne, afara de frunt'arele tierei inse, adeca in Romani'a, 5 milliéne si preste acestea in statele cele mari ostice din vecinatate inca 2 milliéne, — se se radice cum amu dice unu muru de fieru intre scól'a cea inalta si poporulu indigenu, de-si ar' trebuí se fia mai antaiu intru folosulu acestui'a. Vreau se observezu numai, ca in primii ani dupa impreunarea Bucovinei cu Austri'a sub guvernulu austriacu a predomnitu intr'unu lungu siru de ani esclusivu numai acést'a limba singura, fiindu ea si limb'a officiale in comunicatiunea guvernului cu poporulu, a deregatorieloru si tribunaleloru cu acestu din urma, si ca pana in tempulu mai nou nu s'a promulgatu vre-o lege, care n'a fostu alaturata si in testu romanu. Fói'a legei regnicolarie si imperiale, proclamele guvernului si tóte publicatiunile de insemnatate, déca suntu indreptate catra poporu, aparu de unu lungu siru de ani totu-déun'a cu testulu romanu alaturatu. Déca mi iórta d-lu presiedinte, mi permitu a aduce la cunoscinti'a inaltei case unu documentu officiosu, care póte reversá o lumina asupr'a acestoru relatiuni din tiér'a nóstra. Documentulu acest'a e unu emisu alu presiedintelui tierei din Bucovin'a din a. nulu 1866.

Oratorulu cetesce acestu documentu, apoi continua.

„Cum se facemu inse, cá officialii se póta comunicá cu partidele in limb'a loru, se scrie publicatiuni, se se provóce la legi si se le aplice, etc. déca nu li se da ocasiunea si possibilitatea, cá se-si póta insusí pre calea sciintiei aceste limbi ale tierei — si eu vorbescu mai antaiu in interesulu limbei romane.

„Acést'a stare de lucruri, precum si trebuinti'a invetiamentului de universitate in limb'a romana este atatu la noi catu si intre romanii din Transilvani'a si Ungari'a asiá de semtita, catu acestu poporu, care, dupa cum se scie, nu este dotatu cu bunuri prea multe, de ani incóce a adunatu cu abnegare de sine si devotamenta o suma mare de bani, o a inmultitu, de si cu incetulu, déra constantu, pentru a infiintiá, fia in Ardélu, in Ungari'a séu in Bucovin'a, o universitate romana si adeca mai antaiu o academia de drepturi, in care se se propuna in limb'a romana.

„Déca e se se radice o universitate, cá astadi in secululu luminei si alu dreptatiei intr'o tiéra de alta limba, in care poporatiunea germana face hotaritu numai unu procentu micu, atunci aici trebuie se se considere nu numai elementulu germanu, ci si celelalte elemente precumpanitórie, pentru ca

*) Vedi Nr. 17 — 23 si „Gazeta Tr.“

o universitate are se implinésca dóue probleme: Déca ea pre de o parte are se fia scól'a inalta a scientiei si se inveti'a scientí'a de sine, ea trebuie se urmarésca totu in acel'a-si tempu scopulu practicu, de a dá statului servitori apti, judecatori, administratori, advocati etc. mai departe se crésca invetiatori pentru scólele gimnasiali si reali. Dupa dreptulu naturalu, dupa necesterminabilulu semtiu alu consciintiei nationale, pre fia-care omu petrunsu de datorinti'a sea lu conserva cá unu sanctuariu nestacabilu in anim'a sea si lu cultiva; in urma insusi dupa sunetulu legiloru fundamentale de statu cari suntu basea legale, pre care stamu toti si cari ne dau nóue toturoru asemenea dreptu, se pare o necessitate imperativa, a satisface in acést'a directiune si pre poporulu primitivu indigenu.

„Dedi tienu de lipsa intetitória, cá mai antaiu se se infiintieze inca unele categre pentru unele cursuri juridice practice cu limb'a de propunere romana, cu libertate facultativa, pentru ascultatorii universitatiei; a dóu'a se se ingrigésca cá se se ocupe celu pucinu unele dintre cele mai necessarie catedre, in asemenea modu.

„Propunerea ce o facui, nu e de locu una ce nou, de vreme ce deja la anulu 1872 ne-amu ingrigitu catru in asemene modu de elementulu rutónu din tiér'a nóstra vecina Galiti'a. Nepotendu-se adeca ocupá indata catedrele pentru cursurile juridice-practice si pentru limb'a si literatur'a rutena, din lips'a de puteri destulu de pregatite si disponibile, guvernulu a dispusu printr'unu emisu, cá se se aplice barbati tineri culti: oficiali dela judecatória, dela procuraturele financiali, advocati, pana candu se voru afiá persóne apte, cari sa fie profesur'a in modu definitivu.

„Eu asiu fi in stare se aretu d-lui ministru de instructiune multe telégrame, multe epistole din diverse parti ale tierei, dela reuniuni, persóne private din diferite cercuri, cari ne aru atinge in modulu celu mai semtietoriu, déca nu s'aru satisface acést'a dorintia justa; deci 'mi permitu a adauge la resolutiunea propusa de comissiune urmatoriulu aditamentu:

3. se se infiintieze o catedra pentru istori'a tierei;

4. in fine se se pórte grigia, cá se se aplice profesori ordinari séu docenti in numeru recerutu, celu pucinu pentru propunerea unoru cursuri practice-juridice, anume pentru dreptulu civilu si procedur'a civila, dreptulu penalu si procedur'a penale, precum si pentru legile politico administrative de statu, in limb'a romana.

Eu amu redusu dorintiele mele la unu minimum, catu me afiu in contradicere cu multi dintre constitualli mei in acést'a privintia; déra nu vreau se ingraunezu lucrulu, m'asiu semti fericitu, déca s'aru tiené contu de dorintiele propuse celu pucinu in intinderea acést'a."

Dr. Dunajewski arata, ca motivele comissiunei dovedescu o necunoscintia de impregiurari, pentruca universitati germane in tieri negermane trebuie sa stá pre o nivela inferiora, de vreme ce barbatii harnici nu voru emigrá in tieri straine din patri'a loru si déca si suntu batuti de unu ventu furtunosu la o universitate negermana se silescu a reintórce in patria.

Suess e de parére ca scientí'a n'are nimica comunu cu politic'a si nationalitatea, sciinti'a se póte invetiá in fia ce limba, fia ce inventiune e proprietatea intregei omenimi, de acea oratorulu crede, ca universitatile suntu unelte rele pentru ajungerea scopuriloru politice, fia aceste catu de sublime. Avemu lipsa de universitati la noi, se nu mai facemu pentru Romani'a si Russi'a scóle. Dupa Tomaszczuk, care in pledarile sele pentru universitate aretá numai unu servilismu fara parechia catra guvernu, pledéza Dr. Menger contr'a universitatiei aretandu, ca Bucovin'a are mai multa lipse de invetiamentulu poporalu.

In desbaterea speciale propune Hurmuzachi la § 1 se se stérga dispusetiunea relativa la limb'a germana cá limba de invetiamentu.

Deputatulu Dumb'a propune, ca la facultatea teologica se póte admite dupa trebuintia propunerea unoru cursuri sengurateze si intr'alta limba.

Resolutiunea ce a decis'o comissiunea la propunerea lui Dumb'a, cá

1. in loculu limbeloru orientali, reservate facultatiei teologice, se se infiintieze o catedra pentru filologi'a limbeloru romanice si 2. o catedra ordinaria pentru limb'a si literatur'a romana, se primesce, resolutiunea lui Hurmuzachi se respinge.

D. O.

Min. Stremayer o spusese verde cu acésta occasiune, ca interessulu monarchiei celu mai mare e, a propagá idea de statu austriacu in departatele orientu. Legea se si sanctiona. —

Acum se pregatesce serbarea jubileului de una suta de ani a devenirei Bucovinei suptu Austri'a de catra germani si judani cu tóta incordarea, dupa cum se respandi faptulu. —

Nontati diverse.

Nicolau Genescu, Dr. méd. cetatiéanu de rel. gr. or. din Romani'a, dupa unu morbu de catéva luni si dupa impartasirea cu santele taine si a fostu cursulu vietiei pamentene Luni nóptea in 24. Martie s. v. in etate de 76 de ani.

Despre durerósa perdere a acestui crestinu banu si romanu zelosu, care a petrecutu in comun'a Brasovului dela 6 Martie 1861 pana la mórte, insciintiezza subscrisulu Comitetu bisericescu cá esecutoru alu vointiei ultime a reposatului, in numele seu si alu rudenieloru defunctului a nume a comunatei sale ved. Lucsa Genescu si alu nepóteloru sale Irina si Maritia pe toti amicii si cunoscutii reposatului, si rogandu-i se binevoiésca a participá la ceremoni'a funebra ce se va serbersi adi in 27 Martie s. v. órele 3 dupa amiedi.

Contra declaratiune.

In nr. 19 ddta 21/9 Martiu a. c. alu „Gazetei Transilvaniei," o minoritate a parochienilora din Resnovu publica o declaratiune protestatóre in contra alegerei de preotu din an. tr. si acum in contra intarirei aceiasi alegeri.

Sorgintea acelui protestu se reduce la machinatiunile unei fractiuni formate din rudeniile si cu 20—30 neorustici (?) cu totii 75, apoi poftimu este maioritate; care este suparata, ca nu au remasu candidatulu loru, pre care comitetulu conforma dreptului cei compete dupa Stat. org. §. 23 p. 6 l'a eschisu cá necualificatu si neajunsu pentru acea parochia, ce este de clas'a I.

In acea declaratiune a minoritatii neinsemnate, densii plesnescu de repetite ori adeverulu in facia si ne simtimu datori alu restabilí declarandu, ca alesulu nostru de preotu fù alesu cu maioritate ecclatanta de 132 voturi din partea elitei parochieniloru resnoveni, cari representa intrég'a comuna si beserica si politica in tóte affacerile ei; ca comissiunea esmisa din partea Ven. consistoriu, ceruta chiaru de minoritatea d-loru, pentru de a cercetá starea adeveverata a actiului de alegere, dupa cercetare nu a constatatu nici o illegalitate ce s'ar' fi comisu la acea alegere, pentru ca in casulu contrariu, V. consistoriu ar' fi anulatu negresitu acea alegere, ca in fine minoritatea protestatória si de rea credintia nu póte dupa nici o lege din lume a-si impune pre candidatulu seu intregei maioritati, ci ea trebuie se se supuie alegerei facuta in modu legalu din partea acesteia. — A mai sta de vorba cu minoritatea protestatória, ar' fi numai o pierdere de tempu, pentru ca ce seriositate potu avé nisce omeni, cari, nepotendu-si realisá planurile loru particulari, amenintia cu parasirea confessiunei mosiloru si stremosiloru loru. O lege nu se póte calcá de dragulu unoru omeni, si candu vine cineva cu astfeliu de amenintiari -si arata numai cerbicositatea, si nu vointi'a de a se supune legei. — Acésta este destulu de caracteristicu si de elocuente pentru cá se póta vedé ori cine, ca minoritatea parochieniloru protestatori din Resnovu, nu se lupta pentru o causa drépta, ci pentru o causa straina de interessele sf. nóstre beserice gr. or., deórace densii prefera mai bine a o parasi decatu a se supune vointiei maioritatii.

Speramu, ca preste pucinu tempu si st. parochieni protestatori se voru convinge si densii despre retacirea, la care au fostu sedusi prin unelturi ascunse si aspiratiuni destructive. Suntemu inse in sperantia si credemu, ca si Exc. S'a archiepiscopulu si metropolitulu nostru, nepunendu pretiu pe unele informatiuni sinistre diurnalistice, pe bas'a acteloru nu va purcede altfeliu, decum a purcesu Ven. consistoru. (Urméza subscrieri).

Dare de sama

despre venitulu balului arangiatu la 14/26 Ianuar. a. c. in Brasiovu in favorulu fondului Reuniunei femeiloru romane.

Acestu balu, cu a carui arangeare au binevoitu a se insarcina cá comissari On. dd.: Nicolau Dima, Dr. Juliu Muresianu si Ioanu Radoviciu, a produsu venitu brutu . . . . . 374 fl. 59 cr.
éra spesele facute la arangiarea lui au fostu . . . . . 272 fl. 09 cr.

Asia déra cá venitu curatu pentru Reuniune a resultatu . . . . 102 fl. 52 cr.

La dobandirea acestui venitu, care s'a adausu la fondulu Reuniunei femeiloru rom. din Brasiovu, au contribuitu prin oferte binevoitórie din afara: On. dd. Stefanu Dimitriu din Brail'a cu 5 fl., Niagu Barduloiu din Brail'a cu 2 fl., Nicolae Perlea din Brail'a cu 10 franci, resp. 4 fl. 45 cr., d-n'a Maria Christu din Bucuresci cu 5 fl., Elisa Muresianu cu 5 fl., d. Dimitrie Moroianu din Bucuresci cu 2 fl. 50 cr., Dragiceanu si Popescu din Bucuresci 2 fl. 50 cr., Teodoru Nica din Bucuresci 1 # resp. 5 fl. 24 cr., Stefanu Constantinescu din Bucuresci 20 fr. resp. 8 fl. 90 cr., Dimitrie Herca din Ploesti 1 fl. 50 cr., I. Lazarescu din Ploesti 1 fl. 50 cr., P. Cioranu studentu in Gratiu 1 fl. 50 cr., Nicolau de Siustai din Seghisióra 3 fl., Standoru din Alba-Iulia 2 fl., Dr. Aurelie Muresianu din Vien'a 2 fl., Petru Badila din Sibiiu 2 fl., Paulu Dunca din Sibiiu 2 fl., Isidoru Procopeanu din Bucovin'a 5 fl., Ioanu Metianu din Oradea-mare 5 fl. v. a.

In vederea acestui resultatu favoritoriu subscrisulu comitetu -si implinesce cu placere datori'a de a esprime multiamit'a si recunoscinti'a sa profunda atatu On. dd. Dr. Nicolau Dima, Dr. Juliu Muresianu si Ioanu Radoviciu pentru bunatatea, ce o avura de a arangeá acestu balu spre deplina multiamire a p. t. publicului si spre aratatulu folosu alu Reuniunei, catu si toturoru On. domni si dómne, care se grabire cu acésta ocasiune, a veni in adiutoriu unui institutu romanu pentru crescerea si instruirea fetitieloru romane.

Brasiovu 18/30 Marte 1875.

Comitetulu Reuniunei femeiloru romane.

? Pana in 15 Aprile cur. cei esmisi din consemnatiunea alegatoriloru de deputati la dieta, se primesca in lista, déca voru dorendí, ca pana acum in 15/4 si au platitu darea. Trebue inse se-si dè reclamatiunea pana in 16/4 la comitetulu centrale de alegere in Brasiovu.

— (Arestarea unei parechi de miretei.) Ni se impartasiescu din Passaria cu datu 25 Martiu a-ceste: „De patru septemane petrece pe aici unu anumitu Georg Br. Schimmelfennig de Oye, sub firma de inspectoru regescu prusianu de gara din D., si avea la sene una fata tenera si frumósa din Gratiu, Johanna L. Acésta parechia de ómeni impárti bilete de invitare la logodna, si avea de scopu a-si inarendá séu cumperá aici una mosióra si a se asiedá cu locuenti'a; si inse indata dupa venirea loru aici trasera asuprasi atentiunea comissariului politianu austriacu de confinia Dr. Altenburger, care dupa una impartasire venita lui dela Gratiu mai crescú, si dede ansa la unu siru de investigatiuni, cari scósera la lumina date, cari cu cele cunoscute in Gratiu, motivara pe judecatori'a investigatória de acolo, a cere dela comissariulu confinariu austriacu arestarea Br. Schimmelfennig pentru delictulu de incialatiune si a miresei lui, fi'a unui officialu din Gratiu, pentru omoru de copilu. Comissariulu de politia Dr. Altenburger ordinà arestarea acestei parechi de casatoria in Otelulu „la sóre," tocma in sér'a, candu siedea la ospetiulu de nunta."

— (Sinucidere.) Fundatoriulu si directoriulu institutului de asecurarea si creditulu officialiloru maghiari Vincetiu Vanicek se sinucise in 2. Aprile in Pesta pentruca, jucandu la bursa si perdiendu, nu mai potú respunde la detorii. Elu se otravi, lasandu urmatóri'a scrisóre:

„Caderea institutului e neincungiurabile. M'am angagiatu in tempii din urma preste potere pentru institutu. Cu mine intra in mormentu multe secrete Póte ca mortea 'mi scapa institutulu din ruina. Nenocirea mea a fostu, ca amu tienutu de ómeni buni pe multi, cari inse nu era. Me rogu se numi parasiti famili'a. Vanicek."

Indata se luara mesure politienesci si se facura cercetari si sigilari. V. presiedintii institutului maghiaru inse alergara la min. de finantia, cá se ajute institutulu. Unii consiliari admiuistrativi si inst. s'au arestatu. Asia merge cu cei ce nu tienu dela gur'a sacului, si se ingloda fora calcule in yitioriu in spese inganfate si depradari cutediste. Se fia institutulu romanu ar' avé natiunea la epitete de celle mai deonestatórie si sclavitórie. —

BILANTIULU

Institutului de creditu si de economii „ALBINA“ cu 31 Dec. 1874.

Active

	fl. cr.	fl. cr.
Starea cassei in numerariu		
la centrala	9437 19	
la reuniunile de creditu	1621 19	11058 38
Capitalu de actiuni		
rate restante		14200 —
Portfoiu		
schimburi de banca	297670 60	
schimburi si obligatiuni dela reuniuni de creditu	108937 33	406607 93
Imprumuturi ipotecari		21580 —
Imprumuturi pe chartii de valóre		5191 —
Chartie de valóre proprii		
dupa consemnarea B.		16347 75
Moneta		
dupa cursulu dela 31 Decembre 1874:		
1002 bucati de 20 franci à 8 fl. 90 cr.	8917 80	
10 # à 5 fl. 26.	52 60	8970 40
Debitori		9547 62
Spese de fondare		
a centralei si filialeloru	9536 40	
dupa amortisare de	1000 —	8536 40
Tiparituri si carti	1888 88	
dupa amortisare de	188 88	1700 —
Mobiliarulu	2786 40	
dupa amortisare de	278 64	2507 76
Interesse transitive		4371 95
		510619 19

Passive

	fl. cr.
Capitaluu de actiuni	
3000 actiuni à 100 fl.	300000 —
Depósite pentru fruptificare	121856 70
Creditori	969 32
Fondurile de garantia ale reuniuniloru de creditu	43058 50
Interessele fonduriloru de garantia ale Reuniun. de creditu	3624 76
Fondulu de garantia alu crediteloru ipotecari	475 —
Interessele fondului de garantia alu crediteloru ipotecari	14 89
Fondulu de reserva alu actionariloru	6525 94
Fondurile de reserva ale reuniuniloru de creditu	432 89
Dividende neredicate	2633 96
Profitu curatu	31027 23
	510619 19

Sibiiu, 31 Decembre 1874.

I. HANNIA m. p., Membru de Consiliu. — E. MACELLARIU m. p., Deleg. Consiliului. — VISARIONU ROMANU m. p., Directoru. — GUSTAVU LUDWIG m. p., Comtabilu.

Bilantiulu presentu s'a essaminatu de subscrisii si s'a gasitu in consonantia cu cartile institutului portate in deplina ordine.

Sibiiu, 25 Martiu 1875. — Augustu Senor m. p. — Basiliu Petri m. p. — G. Mateiu m. p.

CONTULU PERDERILORU si VENITELORU.

Debet

(Essiri)	fl. cr.	fl. cr.
Interesse		
pentru depósite spre fruptificare	6202 90	
pentru fondulu de garantia alu crediteloru ipotecari	14 89	
pentru fondurile de garantia ale reuniuniloru de creditu	1742 37	
pentru imprumuturi luate pe effecte	364 33	
pentru fondulu de reserva alu actionariloru	176 78	8501 27
Spese		
Salarie, chirie, porto, competintie de timbru, inserate, diverse	8384 74	
spesele reuniuniloru de creditu	2004 11	
marce de presentia	376 —	10764 85
Contributiune		1309 50
Amortisatiuni		
din spesele de fondare	1000 —	
din tiparituri si carti	188 88	
din mobilia	278 64	
pretensiuni dubióse	250 —	1717 52
Profitu curatu	31014 74	
profitu transportatu din anulu trecutu	12 49	31027 23
		53320 37

Credit

(Venituri)	fl. cr.	fl. cr.
Profitu transportatu din anulu trecutu		12 49
Interesse		
dela schimburi de banca	27403 94	
dela schimburile si obligatiunile reuniuniloru de creditu	15943 67	
dela imprumuturi ipotecari	2588 49	
dela conto-correntu	87 84	
dela imprumuturi pe effecte	360 93	
dela rate de actiuni intardiate	1081 32	
dela chartiele proprii de valóre	785 27	48251 46
Provisiuni si competintie		4592 98
Tiparituri vendute		117 10
Profitu de cursu		
la chartiele proprii de valóre	267 22	
la moneta	79 12	346 34
		53320 37

Sibiiu, 31 Decembre 1874.

I. HANNIA m. p., Membru de Consiliu. — E. MACELLARIU m. p., Deleg. Consiliului. — VISARIONU ROMANU m. p., Directoru. — GUSTAVU LUDWIG m. p., Comtabilu.

Contulu acestu-a alu perderiloru si profituluí s'a essaminatu de subscrisii si s'a gasitu in consonantia cu cartile institutului portate in deplina ordine.

Sibiiu, 25 Martiu 1875. — Augustu Senor m. p. — Basiliu Petri m. p. — G. Mateiu m. p.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.